

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA LEGISLATÍVY EURÓPSKEJ ÚNIE

OSNOVA

- základ a charakteristika európskych spoločenstiev a EÚ
- európske právo
- vzťahy komunitárneho práva
- východiská legislatívy Európskej únie v doprave

ZÁKLAD A CHARAKTERISTIKA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EÚ

Právna subjektivita Európskych spoločenstiev (ESUO, EUROATOM, ES)

- intrakomunitárna
- extrakomunitárna

ZÁKLAD A CHARAKTERISTIKA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EÚ

Právna subjektivita Európskych spoločenstiev (ESUO, EUROATOM, ES)

- **intrakomunitárna**
- extrakomunitárna

Zahrňuje vzťahy spoločenstiev k právnym subjektom vo vnútri spoločenstiev (členské štáty a ostatné subjekty práva na ich území)

ZÁKLAD A CHARAKTERISTIKA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EÚ

Právna subjektivita Európskych spoločenstiev (ESUO, EUROATOM, ES)

- intrakomunitárna
 - **extrakomunitárna**
-

Právna subjektivita je uplatňovaná na úrovni suverénov medzinárodného spoločenstva.

Na určenie medzinárodnoprávnej subjektivity sa používajú teórie:

- KONŠTITUTÍVNE
 - explicitná (určená v zakladajúcej zmluve)
 - implicitná (určená na základe plnených úloh)
- DEKLARATÓRNA
 - obyčajová teória uznania subjektivity (určená na základe úrovne autonómie, ktorú uzná medzinárodné spoločenstvo EX POST)

ZÁKLAD A CHARAKTERISTIKA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EÚ

Právna subjektivita Európskej únie

- intrakomunitárna
 - extrakomunitárna
-

ZÁKLAD A CHARAKTERISTIKA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EÚ

Právna subjektivita Európskej únie

- **intrakomunitárna**
 - extrakomunitárna
-

- inštitút občianstva únie
- formalizovaný postup pre uzatváranie medzinárodných zmlúv v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky

ZÁKLAD A CHARAKTERISTIKA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EÚ

Kompetencia Európskej únie

- zdieľané kompetencie EÚ a členských štátov
- výlučné kompetencie EÚ
- podporné, doplnkové a koordinačné pôsobenie EÚ

ZÁKLAD A CHARAKTERISTIKA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EÚ

Kompetencia Európskej únie

- **zdieľané kompetencie EÚ a členských štátov**
 - výlučné kompetencie EÚ
 - podporné, doplnkové a koordinačné pôsobenie EÚ
-

Spadá sem väčšina kompetencií a členské štáty rozhodujú, len pokiaľ rozhodnutie neprijali inštitúcie EÚ.

Ak bolo prijaté rozhodnutie na úrovni EÚ, nemôžu členské štáty viac konať v tejto oblasti, ktorá už je pokrytá legislatívou EÚ.

Norma Únie však musí byť prijatá v súlade s princípom subsidiarity a proporcionality

Patrí sem:

- občianstvo
- poľnohospodárstvo a rybolov
- 4 slobody /voľný pohyb osôb, služieb, práce a kapitálu/
- víza, azyl a imigrácia
- doprava
- hospodárska súťaž
- turistika.....

ZÁKLAD A CHARAKTERISTIKA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EÚ

Kompetencia Európskej únie

- zdieľané kompetencie EÚ a členských štátov
 - **výlučné kompetencie EÚ**
 - podporné, doplnkové a koordinačné pôsobenie EÚ
-

Koncept výlučných právomocí EÚ vychádza z predpokladu, že postup na úrovni Únie je efektívnejší než nekoordinovaný postup jednotlivých členských štátov.

Rozhodnutia prijímajú inštitúcie EÚ – t.j. Rada, v prípadoch určených Zmluvami spolurozhoduje Európsky parlament, ktorý jediný priamo volený orgán Európskej únie.

Zasahovanie zo strany orgánov členských štátov je vylúčené.

Patrí sem:

- colná únia
- vytvorenie pravidiel hospodárskej súťaže pre fungovanie vnútorného trhu;
- menová politika
- ochrana morských biologických zdrojov podľa spoločnej politiky rybného hospodárstva;
- spoločná obchodná politika.....

ZÁKLAD A CHARAKTERISTIKA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EÚ

Kompetencia Európskej únie

- zdieľané kompetencie EÚ a členských štátov
- výlučné kompetencie EÚ
- **podporné, doplnkové a koordinačné pôsobenie EÚ**

Ide o oblasti, kde Únia vyvíja len podporné aktivity, ktoré sú „pridanou hodnotou“ pre členské štáty.

Túto činnosť realizuje formou odporúčaní alebo všeobecných nariadení, väčšina zákonodarnej moci v týchto oblastiach zostáva v rukách členských štátov.

Patrí sem:

- hospodárska politika
- zamestnanosť
- vzdelávanie a odborné školenia
- priemysel
- hospodárska a sociálna súdržnosť
- výskum a rozvoj
- rozvojová spolupráca
- obrana.....

EURÓPSKE PRÁVO

- je chápané ako zakladajúce zmluvy Európskych spoločenstiev a Európskej únie (tzv. primárne právo) a právne normy vydávané inštitúciami ES a EÚ (tzv. sekundárne právo) na základe týchto zmlúv.

Z pohľadu medzinárodného práva verejného:

- je tvorené medzinárodnými zmluvami medzi európskymi štátmi a právnymi normami upravujúcimi vznik a fungovanie európskych medzinárodných organizácií.

Z pohľadu právnej komparatistiky:

- je chápané ako súhrn vnútroštátnych právnych noriem všetkých európskych štátov.

Delí sa na:

- komunitárne právo
- únievé právo

EURÓPSKE PRÁVO

Komunitárne právo:

- Samostatný súbor právnych noriem, ktorých tvorba sa na základe spoločne prejavenej vôle členských štátov preniesla z inštitúcií jednotlivých členských štátov na spoločné orgány.
- Upravuje vzťahy, ktoré sú dôležité pre uskutočňovanie základných slobôd (základ EÚ):
 - voľný pohyb tovaru
 - voľný pohyb osôb
 - slobodné poskytovanie služieb
 - voľný pohyb kapitálu

EURÓPSKE PRÁVO

Komunitárne právo je možné deliť na právo:

- primárne (právo zakladajúcich zmlúv)
- sekundárne (právne normy vytvorené orgánmi európskych spoločenstiev)
- formálne
- materiálne

EURÓPSKE PRÁVO

Pramene komunitárneho práva

- primárne
- sekundárne
- rozhodnutia súdneho dvora

EURÓPSKE PRÁVO

Pramene komunitárneho práva

- **primárne**
 - sekundárne
 - rozhodnutia súdneho dvora
-
- zakladajúce zmluvy, ich zmeny a doplnky
 - prílohy zakladajúcich zmlúv, vrátane protokolov a prehlásení
 - zmluvy o pristúpení jednotlivých členských štátov

EURÓPSKE PRÁVO

Pramene komunitárneho práva

- primárne
 - **sekundárne**
 - rozhodnutia súdneho dvora
-
- typické právne akty
 - nariadenia
 - základné
 - vykonávacie
 - smernice
 - rozhodnutie
 - odporúčania a stanoviská
 - atypické právne akty
 - adresnosť voči orgánom EÚ alebo tretím štátom
 - neadresnosť voči členským štátom a ich občanom
 - majú prevažne organizačný a pracovný charakter

EURÓPSKE PRÁVO

Pramene komunitárneho práva

- primárne
 - sekundárne
 - **rozhodnutia súdneho dvora**
-

Vyplyva zo základného zmluvného ustanovenia na základe ktorého vznikli súdne orgány (Európsky súdny dvor a Súd prvej inštancie)

Úlohou ESD a SPI nie je právo tvoriť ale hľadať nedostatky a navrhovať ich odstraňovanie.

EURÓPSKE PRÁVO

Úniové právo:

- Ucelený súbor právnych pravidiel, ktoré nie sú upravené v Parížskej zmluve (1951) a Rímskych zmluvách (1957), ale sú uvedené v Zmluve o Európskej únii.
- Zahŕňa právo II a III. piliera Európskej únie (spoluprácu v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky, súdnictva a vnútorných vecí).

Patria sem:

- medzinárodné zmluvy
- rozhodnutia európskej rady
- spoločné postupy a postoje

EURÓPSKE PRÁVO

Pramene únijskeho práva

- primárne
- sekundárne

EURÓPSKE PRÁVO

Pramene úijného práva

- **primárne**
 - sekundárne
-
- Predstavuje právny základ pre tvorbu sekundárneho úijného práva
 - Umožňuje zmeny primárneho komunitárneho práva
 - Tvorí ju:
 - Zmluva o Európskej únii čl. 1-7 a 11-53

EURÓPSKE PRÁVO

Pramene úijného práva

- primárne
 - **sekundárne**
-
- je právom zmluvných strán a tvorí ju:
 - právne akty Európskej rady
 - právne akty Rady Európskej únie
 - spoločné akcie
 - spoločné postoje
 - rámcové rozhodnutia

EURÓPSKE PRÁVO

Rozdelenie legislatívnych noriem EÚ:

- primárna legislatíva (právo zakladajúcich zmlúv)
- legislatíva vyplývajúca z externých vzťahov
- sekundárna legislatíva
- dodatková legislatíva

EURÓPSKE PRÁVO

Rozdelenie legislatívnych noriem EÚ:

- **primárna legislatíva**
 - legislatíva vyplývajúca z externých vzťahov
 - sekundárna legislatíva
 - dodatková legislatíva
-

Je právnym základom Európskej únie a tvoria ho:

- Zakladajúce zmluvy jednotlivých integračných zoskupení
 - Parížska zmluva (1951) o založení spoločenstva uhlia a ocele (ESUO)
 - Rímske zmluvy (1957) o Založení EHS a EUROATOM
- Zmluvy ktorými boli revidované zakladajúce zmluvy
 - Maastrichtská zmluva (1992) o Európskej únii
 - Amsterdamská zmluva (1997)
 - Zmluva z Nice (2001)
- Zmluvy o pripojení ďalších štátov k EHS a k EÚ

EURÓPSKE PRÁVO

Rozdelenie legislatívnych noriem EÚ:

- primárna legislatíva
 - **legislatíva vyplývajúca z externých vzťahov**
 - sekundárna legislatíva
 - dodatková legislatíva
-

Právne dokumenty (medzinárodné zmluva), ktorými EÚ alebo jej jednotlivé štáty riešia svoje hospodárske, sociálne alebo politické vzťahy s nečlenskými štátmi EÚ alebo inými medzinárodnými organizáciami.

EURÓPSKE PRÁVO

Rozdelenie legislatívnych noriem EÚ:

- primárna legislatíva
 - legislatíva vyplývajúca z externých vzťahov
 - **sekundárna legislatíva**
 - dodatková legislatíva
-

Právne akty prijímané orgánmi EÚ rôzneho charakteru a záväznosti, ktoré sú prijaté na základe primárnych prameňov.

Ich úlohou je zosúladiť právnych systémov členských krajín a nahradenie vnútroštátnej legislatívy právnymi normami EÚ.

Patria sem:

- nariadenia (všeobecné právne normy záväzné pre všetky členské štáty)
- smernice (individuálne právne normy záväzné len pre určené členské štáty)
- rozhodnutia (právna norma záväzná len pre určeného adresáta)
- odporúčania, rezolúcie, stanoviská (nezáväzné normy)

EURÓPSKE PRÁVO

Rozdelenie legislatívnych noriem EÚ:

- primárna legislatíva
 - legislatíva vyplývajúca z externých vzťahov
 - sekundárna legislatíva
 - **dodatková legislatíva**
-

Rozhodnutia zástupcov členských štátov medzi členskými štátmi v súlade s ustanoveniami základných zmlúv.

V členských štátoch sa tiež uplatňuje národné právo príslušného členského štátu a tiež právne predpisy EÚ, pričom právo EÚ je nadradené právu členského štátu.

VZŤAHY KOMUNITÁRNEHO PRÁVA

a MEDZINÁRODNÉHO PRÁVA

- komunitárne právo je samostatný právny poriadok
- umožňuje uplatniť ustanovenia ,aj keď nedôjde k jednomysel'nému súhlasu všetkých strán
- právne normy sú účinné a platné na území všetkých členských krajín bez potreby ich transformácie do vnútroštátnych právnych noriem
- členské krajiny majú právo vstupovať do zmluvných vzťahov aj s tretími stranami

VZŤAHY KOMUNITÁRNEHO PRÁVA

a VNÚTROŠTÁTNEHO PRÁVA

- prednosť pred vnútroštátnym
 - prednosť správnej, súdnej a zákonodarnej povahy
- bezprostredná použiteľnosť
 - nie je potrebná transformácia do vnútroštátneho práva
- bezprostredný účinok
 - umožňuje konať aj keď krajina nie je priamym adresátom
- nepriamy účinok na vnútorný právny poriadok
 - určuje pravidlá výkladu vnútroštátneho práva

VÝCHODISKÁ LEGISLATÍVY EURÓPSKEJ ÚNIE V DOPRAVE

Dopravná politika

- určuje na základe teoretických poznatkov, akými nástrojmi môže štát zasahovať do dopravy, aby sa určené ciele dosiahli čo najlepšie, najrýchlejšie a najlacnejšie

Spoločná dopravná politika EÚ rieši:

- problematiku medzinárodnej dopravy z a do členského štátu ako problematiku tranzitnej dopravy cez výsostné územie jedného alebo viacerých členských štátov
- problematiku prístupu dopravcov všetkých členských krajín na spoločný dopravný trh

VÝCHODISKÁ LEGISLATÍVY EURÓPSKEJ ÚNIE V DOPRAVE

Rímska zmluva (1957)

- určila ciele:
 - vytvoriť spoločný dopravný trh
 - odstrániť hospodárske hranice medzi členskými štátmi EHS
 - chrániť pred narušovaním súťaže medzi dopravnými podnikmi v rámci spoločného trhu

Maastrichtská zmluva (1992)

- určila nástroje spoločnej dopravnej politiky:
 - legislatíva Európskej únie
 - finančná podpora (fondy, spolufinancovanie, investície)
 - koordinácia národných politík a opatrení
 - podpora dopravného výskumu a technologického rozvoja
 - zmluvy s tretími krajinami

VÝCHODISKÁ LEGISLATÍVY EURÓPSKEJ ÚNIE V DOPRAVE

Dôsledky neexistencie spoločnej dopravnej politiky

- nevyvážený rozvoj jednotlivých druhov dopravy.
 - Cestná doprava zaznamenala prudký nárast výkonov v dôsledku otvorenia spoločného dopravného trhu a v súčasnosti reprezentuje cca 44 % výkonov v nákladnej doprave.
 - Príbrežná námorná doprava sa na dopravnom trhu nákladnej dopravy podieľa cca 41%, železničná doprava 8% a vnútrozemská vodná doprava cca 4%.
 - V osobnej doprave je dominantné postavenie cestnej dopravy ešte zreteľnejšie, tam cestná doprava reprezentuje cca 79% výkonov, železničná cca 6% a letecká cca 5% výkonov;
- kongescie (dopravné zápchy) na hlavných cestných a železničných trasách, v mestách a na letiskách; dopravné zápchy, okrem nepriaznivých vplyvov na životné prostredie, sú nákladné aj z hľadiska produktivity;
- škodlivé vplyvy cestnej dopravy na životné prostredie a zdravie verejnosti a ťažké následky cestných nehôd.

VÝCHODISKÁ LEGISLATÍVY EURÓPSKEJ ÚNIE V DOPRAVE

Biela kniha– Európska dopravná politika do roku 2010 (EK - 2001)

- ciele spoločnej dopravnej politiky:
 - hospodársku politiku formulovať tak, aby zohľadňovala faktory prispievajúce k zvýšeniu požiadaviek na dopravné služby, najmä otázky spojené s výrobnými modelmi "just-in-time" a "stock rotation" (sklady na kolesách);
 - zlepšiť politiku urbanistického plánovania a plánovania využitia krajiny a nezvyšovať požiadavky na mobilitu, spôsobené nevyváženým plánovaním vzdialenosti medzi bydliskom a prácou;
 - skoordinať sociálnu politiku a politiku vzdelávania, či zlepšiť plánovanie pracovného času a času vyučovania, aby sa zabránilo preťažovaniu ciest, najmä na konci týždňa, kedy je zaznamenaný najväčší výskyt dopravných nehôd;
 - mestskú dopravnú politiku vo väčších aglomeráciách viesť k dosiahnutiu rovnováhy medzi modernizáciou verejných služieb a racionálnejším využívaním osobných automobilov (obmedzenie produkcie CO₂);
 - rozpočtovou a fiškálnou politikou dosiahnuť, aby externé náklady boli zahrnuté v cene za dopravu (náklady s odstraňovaním škôd z dopravných nehôd a životnom prostredí);
 - zlepšiť politiku súťaže na dopravnom trhu tak, aby dominantné spoločnosti už pôsobiace na trhu, najmä v železničnej doprave, bránili otváraniu trhu, a aby v dôsledku otvárania trhu nedošlo k zhoršeniu kvality verejných služieb.

POUŽITÁ LITERATÚRA

Autor	Publikácia	ISBN	kapitola
SOPKOVÁ Valéria, HÖGEROVÁ Zuzana	Európske právo (1. časť)	80-7097-537-7	2, 3, 4
HEJNALOVÁ Božena	Legislatíva v doprave a spojoch	80-8070-183-0	1

Vaše
otázky
prosím ?!?